

Średniowiecze — sprawdzian z epoki

Bogurodzica, Lament świętokrzyski, Rozmowa Mistrza Polikarpa, Pieśń o Rolandzie, motywy epoki

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa A

Suma: 18 pkt

Czas: 45 min

10 zadań · 18 punktów · 45 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–1)

ZAMKNIETE

Do kogo zwraca się podmiot w pierwszej zwrotce „Bogurodzicy”?

- A.** do Maryi, Matki Bożej
C. do Jana Chrzciciela
B. do świętego Wojciecha
D. do króla Bolesława

Odpowiedź: **A**

Rozwiązanie: Maryja ma wstawić się za ludźmi u Syna.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1)

ZAMKNIETE

Kto jest podmiotem mówiącym w „Lamencie świętokrzyskim”?

- A.** Maria Magdalena
- B.** Matka Boża pod krzyżem
- C.** Chrystus na krzyżu
- D.** apostoł Jan

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: To monolog matki opłakującej syna.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1)

ZAMKNIETE

Jak wygląda Śmierć w „Rozmowie Mistrza Polikarpa”?

- A.** jak rycerz w zbroi
- B.** jak naga, chuda, blada kobieta bez końca nosa, z kosą
- C.** jak piękna dziewczyna w bieli
- D.** jak anioł ze skrzydłami

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: Opis jest makabryczny i naturalistyczny.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Dlaczego Roland nie zadał od razu w róg, by wezwać pomoc?

- A.** z dumy — uważał, że wezwanie pomocy przyniosłoby mu wstyd
- B. zgubił róg
- C. Karol zakazał mu tego
- D. nie wiedział o ataku

Odpowiedź: **A**

Rozwiązanie: Oliwier namawiał go do tego trzykrotnie.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Czym jest teocentryzm?

- A. ucieczką od religii
- B.** postawą, w której Bóg jest w centrum zainteresowania człowieka
- C. postawą skupioną na człowieku
- D. kultem rozumu

Odpowiedź: **B**

Rozwiązanie: Teocentryzm — typowy dla średniowiecza.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi dotyczą innych epok.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Wpisz nazwę motywu, który opisano.

1. _____ — sztuka dobrego umierania
2. _____ — pamiętaj o śmierci
3. _____ — taniec śmierci — równość wszystkich wobec śmierci

Odpowiedź: 1. ars moriendi; 2. memento mori; 3. danse macabre

Rozwiązanie: Motywy średniowiecza.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2
3. 1 pkt — podpunkt 3

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Zakreśl właściwą literę.

1. W „Bogurodzicy” występują archaizmy, np. „Gospodzin”. — P / F
2. „Lament świętokrzyski” powstał w XIX wieku. — P / F
3. „Bogurodzicę” śpiewano jako pieśń rycerską przed bitwą. — P / F
4. „Lament świętokrzyski” przedstawia radość Maryi z narodzin syna. — P / F

Odpowiedź: 1. P; 2. F; 3. P; 4. F

Rozwiązanie: Literatura średniowiecza.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Przeczytaj fragment. O co proszą ludzie? Jaki światopogląd wyraża ta prośba?

*Słysz modlitwę, jaż nosimy,
Oddać raczy, jegoż prosimy:
A na świecie zbożny pobyt,
Po żywocie rajski przebyt.*
„Bogurodzica” (fragment)

Odpowiedź: np. O pobożne, dostatnie życie na ziemi i o raj po śmierci; to światopogląd teocentryczny — życie doczesne jest drogą do zbawienia.

Rozwiązanie: 1 pkt — odpowiedź na pierwsze pytanie; 1 pkt — odpowiedź na drugie pytanie.

Punktacja:

1. **1 pkt** — odpowiedź na pierwsze pytanie
2. **1 pkt** — odpowiedź na drugie pytanie

Wyjaśnij, na czym polega tragizm Rolanda.

Odpowiedź: np. Z dumy nie wzywa pomocy na czas i przyczynia się do klęski oddziału; zadmie w róg dopiero wtedy, gdy jest za późno, i ginie.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafna interpretacja; 1 pkt — odwołanie do utworu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafna interpretacja
2. **1 pkt** — odwołanie do utworu

Porównaj „Bogurodnicę” i „Lament świętokrzyski”. Wskaż jedno podobieństwo lub jedną różnicę i odwołaj się do obu utworów.

Odpowiedź: np. „Bogurodzica” to modlitwa wspólnoty o zbawienie, a „Lament świętokrzyski” — osobisty monolog cierpiącej matki; oba utwory są religijne, ale Lament jest bardziej ludzki.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafne porównanie; 1 pkt — odwołanie do obu utworów.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafne porównanie
2. **1 pkt** — odwołanie do obu utworów

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (18 pkt)

18–17 pkt: bardzo dobry · 16–14 pkt: dobry · 13–10 pkt: dostateczny · 9–8 pkt: dopuszczający · 7–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.